

Saatlerle başka sınavlarımız da vardı

Bizi hayata en çok hangi sesler bağlar? Hangi izler? Geçmişle şimdi arasında gidip gelenler... Saatleri hatırlamıştık. Zamanın bir yerlerinde yol alanlar... Anlattıklarımız... Gizlediklerimiz... Hiç bitmeyecek bir hikâyeydi sanki. Farklı köşelerde bırakılanların hissettirdikleriyle uzayan bir hikâye. Saatler... Onlar da yılların akı-

şında birçok şehrin tarihteki yerini anlatmamış, birilerinin hafızasına yazılmamış mıydı? Şimdi hangilerine dönmek isterdiniz? Mrs. Dalloway için Big Ben sadece zamanın nasıl aktığını göstermiyordu. Bulunduğu şehrin simgesi de değildi artık, İngiliz muhafazakârlığının dışavurumu da... Clarissa da Septimus da aynı saatlerde ama kendi farklı yerlerinde çok sarsıcı bir başka zaman yolculuğuna çıkmıştı. O akışta duydukları gonk sesleri yaşadıkları parçalanmışlığı dile getiriyordu. O güvenlik alanının savaşın yaralarına rağmen korunması mümkün müydü? Savaş hangi savaştı üstelik? Kimin kimle savaşı? Bir güne kaç hayat sığabilirdi? Kaç ölüm? Başka saatler, hiç şüphe yok ki böyle soruların da doğurduğu etkiyle, başka zaman dehizlerinde ve coğrafyalarda, başka kadınların aynı akışta buluşmalarının zeminini inşa etmeyecek miydi? Korkular kendi yollarını kendi taşlarıyla döşer. Sessiz tarihleriyle de... O Londra romanını sancılılarıyla baş etme gayretiyle yazmanın mücadelesini veren Virginia Woolf, California'da

artık çoktan yazılmış bu romanı okurken kapıldığı fırtınadan çıkmaya çalışan Laura Brown ve özgürlüğünü yaşamak için elinden geleni yaparken geçmişinin uyandırdığı hapishaneyle sık sık karşılaşmak zorunda kalan New York'lu editör Clarissa Vaughan... Onlar hangi duygular arasında gidip geliyorlardı? Aşk, ayrılık, kırgınlık,

umut, hayat, ölüm... Michael Cunningham'ın bu romanıyla anlattıklarında da başka saatlerin tik takları duyuluyordu... Karanlık ve güç saatler bizi de bir yerlerde bekliyor olabilirdi. Farklı bir sabahın keyfini yaşamamız yine mümkündü ama. Daha fazlasını bekleyebildiğimiz sürece bizi hapsedmiş gibi görünen şehirleri de daha çok sevebilirdik belki. O farklı saatler bizi elbette kendi küçük umutlarına götürürdü. Ertelemeler de bu yüzden bazen cazip görünmüş miydi?

Asıl mesele şiirlerde gizliyse

O saatlerin şiirleri de bizi bir yerlerde bekliyordu elbet. Her manadaki şiirleri... Yine hatırlamak için... Duyurmak için... Zaman bize o dizeleri de farklı şekillerde hissettirebilirdi. İhtimal bir yanılısamadan geliyor idiye de... O Zaman Kayması Necatigil'e hangi sessiz yolculuğu hatırlatıyordu?.. "Sarkaçlar gibi sallanır/ Dünle yarın arasında düzensiz./ Ya çok ileri gider ya da çok geri kalır,/Düzgün işletemeyiz"... Mümkündür elbette bu da, yine mümkündür. Gelgelelim

yaşananlar, daha fazlasını görmek için yol almamızın engeli olamazdı ki... Büyük Saat bize tiktaklarını yeniden duyuruyordu. Turgut Uyar'ın hangi yanlıştaki doğruyu aradığıysa ayrı bir muamele... "Sırf bir haziran doğru çıksın diye,/Oturdum, bütün bir gün dikmiş diktim./Gözlükleri ve saatleri sevdim,/Okşar gibi sildim camlarını/Okşar gibi siliyorum,/Gözlükçüleri ve saatçileri/Saatime bakıyorum,/hiç kızmıyorum, hiç kızmıyorum/Biraz geri kalmış, düzeltiyorum"... Kızmaya gerek yoktu, evet. Hiç yoktu. Zamana yön verebileceğinizi mi sanmıştınız? O kayboluşları ve ölümleri nereye koymuştunuz o zaman? Şiirler de kendi yolculuklarını yapmışlardı. Onlar yaşanamayanların yolculuklarıydı da aynı zamanda...

Hangi doğru zamanlar?

Saatler bizi kendilerine bir daha böyle de çekebiliyordu işte. Neden? Yine birçok sözün boşlukta nasıl sallandığını göstermek için mi? Yaralı insanların ülkesi... Bu ülkeyi gezmiş miydiniz? Bazı karanlıkları gereğince görmeniz için bazı saatlerin neleri değiştirdiğini ve yok ettiğini bilmeniz gerekiyordu. Kızılmıyorum. Ben de kızmıyorum, elbet. Onun yerine sadece gülümsemekle yetiniyorum. Saatler... Akıp giden, zamanı çoğu kez yanlış gösteren saatler ve sesleri... Onları duymadan hayatlarını sürdürenlere başka türlü nasıl dayanabilirim ki... •

Büyük Saat / Turgut Uyar / Yapı Kredi Yayınları / Şiir / 648 Sayfa